

Handledarutbildning 2011-2012

Kursplan

Praktisk information

Utbildningen har två grenar

- 1)Handledning i kognitiv och beteendeariktad psykoterapi på relationell grund
- 2)Handledning i kognitivt-relationellt förhållningssätt

Målgrupper för utbildningen

Utbildningsgrenen "Handledning i kognitiv och beteendeariktad psykoterapi på relationell grund" riktar sig till legitimerade psykoterapeuter med kognitiv-beteendeariktning vars arbetsuppgifter inkluderar olika former av handledningsuppdrag.

Utbildningsgrenen "Handledning i kognitivt-relationellt förhållningssätt" riktar sig till breda målgrupper av yrkespersoner verksamma inom ex vård, omsorg, social service och personalenheter i företag och organisationer och i vars arbetsuppgifter det ingår att handleda personer i förhållningssätt och bemötande.

Behörighet

Legitimerad psykoterapeut med kognitiv-beteendeariktning har behörighet att söka bägge utbildningsgrenarna.

Grundutbildning i psykoterapi (motsv steg 1) med kognitiv-beteendeariktning *samt* akademisk utbildning med vård- eller beteendevetenskaplig inriktning *samt* goda engelskkunskaper ger behörighet att söka inriktning på kognitivt-relationellt förhållningssätt.

Om den sökande har genomgått annan grundutbildning i psykoterapi krävs, utöver ovanstående förutsättningar, även 50 tim introduktionskurs i KPT/KBT.

Individuell prövning avseende behörighet kan förekomma.

Antal kursplatser

Maxantal är 16 deltagare, minimiantal är 12.

Kurstid och plats

Utbildningen pågår under tre terminer hösten 2011 samt vår och höst 2012. Inledning i form av en heldag med Arthur Freeman torsdag 26 maj 2011.

Därefter två dagar i månaden (torsdag-fredag) mellan 8.30 -16.30.

Datum första terminen är 15-16 sep, 13-14 okt, 10-11 nov, 8-9 dec samt 19-20 jan 2012.

All undervisning sker i institutets lokaler på Barnhusgatan 22, 5 tr, Stockholm.

Kursledning

Jörgen Herlofson, specialistläkare i psykiatri, leg psykoterapeut, handledare
Ulla Hoppe, fil dr, leg psykoterapeut, handledare

Konsultativ samverkanspartner

Dr Arthur Freeman

Examinator

Ulla Hoppe, fil dr, leg psykoterapeut, handledare

Kostnad

27.000 kr/termin exkl moms

Anmälan

Anmälningssblankett finns på hemsidan www.krinstitutet.se och skickas till:
Kognitiva Relationella Institutet AB, Barnhusgatan 22, 5 tr, 111 23 Stockholm.

Information

För mer info, kontakta KRI, kurskoordinator Lars-Christer Karlsson tel 08-35 00 03

Teoretisk inriktning

Handledarutbildningen fokuserar på kognitiv och beteendearterad terapi på relationell grund. Terapiformen har förankring i såväl den konstruktivistiska traditionen som den positivistiska. Människans förhållande till den pågående verkligheten är både konstruerande och upptäckande (Gadamer). Dessa bägge komplementära perspektiv på verkligheten balanseras således mot varandra i ett genomtänkt växelspel som manifesteras i både det kliniska arbetet och i handledningen.

Den teoretiska basen till KBT på relationell grund är kognitiv teori och inlärningsteori som kompletteras med affektteori och anknytningsteori. Historiska rötter till terapiformen står att finna i den sokratiska filosofin, dess kunskapsbegrepp, värdeteori och förhållningssätt.

Särskild tonvikt i utbildningen läggs på betydelsen av det relationella perspektivet. Detta innebär en fokusering på hur individen upplever och förhåller sig till händelser, omständigheter, företeelser och relationer. Ett annat sätt att uttrycka detta är en inriktning på kontextens betydelse för individens upplevelse. Detta är också relevant för samspelet mellan behandlare och patient.

De partier i utbildningen som belyser gruppens utveckling och dess behov av ledarskap i olika utvecklingsfaser grundas i Susan Wheelans forskning och teoretiska arbeten.

Övergripande mål för utbildningen

Det övergripande målet för utbildningen är att utbilda handledare för såväl individriktat psykoterapeutiskt arbete som arbete i grupp. Tonvikt ligger på vidareutveckling av kursdeltagarnas färdigheter och personliga relationella kompetenser. Särskilt betydelsefullt är att utveckla kursdeltagarens egen förmåga att skapa ett klimat som gynnar både enskilt lärande och lärande i grupp. Detta inkluderar en förmåga att engagera den/de handledda till att medverka i observation, reflektion och kreativ aktivitet avseende det terapeutiska arbetet och den terapeutiska process som handledningen inriktas på.

Av stor betydelse är även att kursdeltagaren förstår hur hans/hennes beteenden påverkar den/de handledda liksom hur den/de handledda i sin tur påverkar kursdeltagaren.

Utbildningens två grenar

Handledarutbildningen har två grenar, den ena inriktad på individuell psykoterapi på kognitiv-relationell grund, och den andra inriktad på kognitivt-relationellt förhållningssätt. Den teoretiska delen av undervisningen är gemensam för bägge dessa inriktningar, medan handledningen sker separat. Fokuseringen på temat arbete i grupp tillhör de gemensamma utbildningsdelarna.

Vi vill med den här uppdelningen lyfta fram att handledning inriktad på ett professionellt förhållningssätt är ett eget kunskapsområde som i viktiga avseenden skiljer sig från handledning på individuellt psykoterapeutiskt arbete. Dessa skillnader ligger också till grund för att behörighetskraven ser olika ut för de bägge grenarna.

1) Inriktning på kognitiv och beteendeinriktad psykoterapi på relationell grund

Kursdeltagaren lär sig att handleda och lära ut KBT-inriktat arbete på kognitiv-relationell grund till

- Yrkespersoner som bedriver psykoterapeutiska individualkontakter
- Yrkespersoner som arbetar med utveckling av arbetsgrupper inom både offentlig och privat verksamhet
- Yrkespersoner som bedriver terapeutisk och/eller psykoedukativ gruppverksamhet med manualstöd

2) Inriktning på kognitivt-relationellt förhållningssätt

Kursdeltagaren lär sig att handleda och lära ut kognitivt-relationellt förhållningssätt till

- Yrkespersoner som utövar klientinriktat arbete inom vård, omsorg och socialtjänst
- Yrkespersoner som utövar personalinriktat arbete inom offentlig sektor, företag och organisationer (ex chefer, arbetsledare, personalansvariga)
- Yrkespersoner som arbetar med utveckling av arbetsgrupper inom både offentlig och privat verksamhet
- Yrkespersoner som bedriver terapeutisk och/eller psykoedukativ gruppverksamhet med manualstöd

Utbildningens innehåll

Utbildningen har 3 huvudteman. Under termin 1 är huvudtemat handledningsperspektiv på ett kognitivt-relationellt förhållningssätt, under termin 2 handledningsperspektiv på individuell KBT på relationell grund medan huvudtemat under termin 3 är handledningsperspektiv på arbete i grupp. Uppdelningen i dessa innehållsliga teman utgår från Roth och Pilling's modell för olika nivåer av psykoterapeutiska färdigheter.

Termin 1

Ett kognitivt-relationellt förhållningssätt kan utgöra själva grunden för professionella möten mellan människor. Ett förhållningssätt av det här slaget kan också tillämpas i alla upptänkliga vardagliga situationer. Därför har vi valt att göra handledning på förhållningssätt till ett huvudtema i utbildningen. Under den första terminen betonas generiska kvaliteter såsom allmän förmåga att skapa en relation till andra personer och förmåga att utveckla ett empatiskt samarbetsklimat. En sokratiskt utforskande hållning och medvetenhet om den roll som de egna reaktionerna spelar samt förmåga att på ett ändamålsenligt sätt kunna hantera egna känslomässiga reaktioner inkluderas likaså.

Termin 2

God förmåga att förmedla och levandegöra ett kognitivt-relationellt förhållningssätt kan sägas vara en förutsättning för att kunna handleda vid individuell KBT på relationell grund. Utmärkande för terapiformen är en balans mellan en utforskande, processinriktad och relationell aspekt och mellan en kunskapsbaserad, strukturstyrd och instrumentell aspekt. Vid handledning på individuell KBT på relationell grund finns därför, utöver sådana färdigheter som fokuseras särskilt under första terminen, behov av färdigheter att förmedla och levandegöra metod och teknik samt att på ett etiskt ansvarsfullt och samtidigt ändamålsenligt sätt hantera samspelet och växel-spelet mellan den relationella och den instrumentella aspekten av arbetet. Dessa teman är särskilt i fokus under termin 2.

Termin 3

I såväl offentliga som privata verksamheter och organisationer bedrivs arbete många gånger i olika former av grupper. Under denna tredje termin är handledningsperspektiv på arbete i grupp i fokus. Vi belyser hela spektrat från fritt utforskande processgrupper å ena sidan till innehållsstyrda kunskapsbaserade grupper å andra sidan. Utbildningen är i sig experientiel, varför arbetet under kurstillfällena används för att belysa gruppaspekter.

Utbildningens uppläggnng

2 heldagar vid 5 kurstillfällena per termin, genomgående förlagt till torsdagar och fredagar månatligen under samtliga 3 terminer. De 3 terminerna omfattar således sammanlagt 30 kursdagar, vilket motsvarar 240 utbildningstimmar.

Torsdagarna är inriktade på teori- och metodikundervisning i seminarieform. Här varvas föreläsande moment med praktiska uppgifter och illustrationer.

Fredagarna ägnas under första terminen åt upplevelseinriktade förberedelser inför den handledning på handledningen som genomförs på fredagarna under termin 2 och termin 3.

Arbetsätt under utbildningen

Handledningen genomförs i smågrupper om 3-4 deltagare. Arbetet bygger på principer för upplevelsebaserat lärande. Detta innebär att varje aktivitet i en grupp belyses ur två perspektiv, dels innehåll, dvs *vad* som diskuteras, och dels process, dvs *hur* man diskuterar.

Deltagarnas egna reflektioner, erfarenheter och kunskaper tillvaratas genom utvecklande feedback.

Den egna nyfikenheten är en viktig motor för lärandet. Principer för ”learning by doing” (Dewey) tillämpas.

Kurslitteratur

Med tanke på det växande utbudet av relevant litteratur avvaktar vi med slutgiltig litteraturlista till kursstart.

Examination

Närvaro 80 % är ett grundkrav för godkänd kurs. Examinationen sker dels muntligen genom deltagarens egen aktivitet under seminarierna, och dels skriftligen genom redovisning av de arbeten i grupp som genomförs under kursdagarna.

Vidare ska varje deltagare göra en processbeskrivning av handlett handledningsarbete under kursen.

Slutligen ska varje deltagare redovisa ett mindre, skriftligt examinationsarbete kring ett tema som formuleras i samråd med handledaren.

Examensbenämning

"Handledare i kognitiv och beteendearikad psykoterapi på relationell grund"

respektive

"Handledare i kognitivt-relationellt förhållningssätt"

För Kognitiva Relationella Institutet AB i februari 2011

Jörgen Herlofson
Kursledare, handledare

Ulla Hoppe
Examinator, handledare